

Työ- ja elinkeinoministeriön luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi maakaasumarkkinalain muuttamisesta ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 ja 16 §:n muuttamisesta.

Energiaviraston kirjallinen lausunto talousvaliokunnalle luonnoksesta hallituksen esitykseksi (HE 104/2019 vp)

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto asiassa ja lausuu asiassa seuraavaa:

1 Yleistä esitysluonnoksesta

Esitysluonnoksen mukaan sen tavoitteena on maakaasumarkkinoiden avautuessa 1 päivänä tammikuuta 2020 säätää siirtymisestä Gasum Oy:n ja maakaasualan yritysten yhteistyössä valmisteleman mallin mukaiseen keskitettyyn tiedonvaihtoon maakaasun vähittäismarkkinoiden keskeisten markkinaprosessien, kuten toimittajan vaihtojen ja muuttojen toteuttamisessa ja mittaustietojen välityksessä sekä jakeluverkonhaltijoiden maakaasutaseiden keskitettyyn selvitykseen.

Energiavirasto kannattaa esitysluonnoksen mukaista siirtymistä keskitettyyn tiedonvaihtoon ja keskitettyyn taseselvitykseen Suomen maakaasumarkkinoilla. Virasto toteaa, että maakaasumarkkinoiden avauduttua keskitetty tiedonvaihto paitsi varmistaa jakeluverkonhaltijoiden palvelutason yhdenmukaisuuden vähittäismarkkinoilla, mutta myös mahdollistaa maakaasumarkkinoiden mahdollisten tulevaisuuden muutosten läpiviemisen tehokkaammin. Keskitetty malli seuraa myös kansainvälistä kehitystä.

Maakaasumarkkinalain 1 §:n tavoitesäännöksen mukaan lain tarkoituksena on varmistaa edellytykset tehokkaasti, varmasti ja ympäristön kannalta kestävästi toimiville kansallisille ja alueellisille maakaasumarkkinoille. Energiavirasto toteaa yleisellä tasolla, että esitysluonnos tukee viraston näkemyksen mukaan lain tavoitetta ja osaltaan edesauttaa maakaasumarkkinoiden tehokasta toimintaa.

Energiavirasto katsoo, että järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltijaksi nimetty Gasgrid Finland Oy on soveltuvin taho vastaamaan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköstä. Virasto katsoo, että järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tehtäviin soveltuu tiedonvaihdon ja -hallinnan keskitetty järjestäminen ja taseselvitys.

2 Yksityiskohtaiset kommentit esitettyihin säännöksiin

2.1 Esitetyt muutokset maakaasumarkkinalakiin (587/2017)

Määritelmät

Esitysluonnoksen mukaan maakaasumarkkinalain 3 §:n määritelmiin lisättäisiin maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön määritelmä, mikä on olennainen lisäys ehdotettujen säännösmuutosten näkökulmasta.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasuverkkolupa

Esitysluonnoksessa olevaa maakaasumarkkinalain 8 §:n 2 momentin lisäystä virasto pitää selkeyttävänä. Viraston näkemyksen mukaan on tärkeää selkeyttää maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön asema järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan organisaatiossa toiminnan läpinäkyvyyden vuoksi.

Verkonhaltijan tehtävät maakaasun toimitusten mittauksessa

Esitysluonnoksen mukaan mittaustiedon toimittamisesta maakaasumarkkinoiden osapuolille annettaisiin tarkemmat säännökset valtioneuvoston asetuksella. Valtuutussääntöjä muutettaisiin esityksen mukaan siten, että asetuksella voidaan antaa aiempaa laajempia säännöksiä mittausta koskien. Virasto puoltaa mittausta koskevien yksityiskohtaisempien säännösten antamista asetuksella.

2.2 Esitetyt muutokset lakiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013)

Energiavirastolle ehdotetaan säädettäväksi toimivalta vahvistaa palvelujen ehdot ja hinnoittelumenetelmät ennen niiden käyttöönottoa, koska maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköllä olisi lakiin perustuva monopoliasema näiden palvelujen tuottamisessa.

Laki maakaasumarkkinalain muuttamisesta ehdotetaan tulemaan voimaan ensi tilassa. Tarkoitus on, että laki tulisi voimaan mahdollisimman pian 1 päivä tammi-kuuta 2020 jälkeen, jotta järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla sekä palvelujen käyttöön veloitetuilla vähittäismyyjillä ja jakeluverkonhaltijoilla olisi säädösperusteinen oikeudellinen perusta maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönottoon maakaasumarkkinoiden avautuessa kilpailulle. Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan samaan aikaan maakaasumarkkinalain muutoksen kanssa.

Ottaen huomioon sen, että asian käsittely on jatkunut yli 1.1.2020, olisi hinnoittelun valvontamenetelmien valmistelulle ja vahvistamiselle varattava riittävä aika ennen lain voimaan tuloa. Näin on erityisesti, koska mainitut ehdot ja menetelmät kuuluisivat pykälässä säädetyin Energiaviraston ennakkollisen toimivallan piiriin. Riittävä valmistelu-aika on viraston näkemyksen mukaan 2-3 kuukautta.

Lisäksi vahvistuspäätöksen käsittely erityisesti hinnoittelun valvontamenetelmien osalta voi tulla vireille myös viraston oma-aloitteisesti käynnistämän käsittelyn kautta.

3 Lopuksi

Energiavirasto toteaa, että esitysluonnos sisältää Energiaviraston valvontatehtäviä. Virastolle tulisi uutena tehtävänä maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön toiminnan valvonta toiminnan monopoliluonteen vuoksi.

Keskeisimpänä pysyvänä uutena valvontatehtävänä olisi maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikölle asetettujen tehtävien hoitamisen ja velvoitteiden noudattamisen yleisemmän valvonnan ohella palvelujen hinnoittelua koskevien menetelmien ja palvelujen ehtojen vahvistaminen. Tässä vaiheessa on vaikea arvioida, kuinka suuresta lisätyömäärästä olisi kysymys. Työmäärään vaikuttaa merkittävästi, kuinka usein ja kuinka suuria muutoksia järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on tekemässä keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehtoihin ja maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon palveluista perimien maksujen määräytymisperusteisiin.